

AVIZ CONSULTATIV
afereent interpelării administratorului autorizat Coltun Elvira,
nr.226/11 din 27.11.2025,

La 27 noiembrie 2025 administratorul autorizat Coltun Elvira a adresat Uniunii Administratorilor Autorizați din Moldova interpelarea nr.226/11, prin care a solicitat opinia asupra următoarelor probleme:

1. **Dacă creanțele neconfirmate prin cerere de admitere a creanței pot fi incluse în tabelul definitiv al creanțelor, validate de instanța de insolabilitate și, ulterior, supuse satisfacerii conform procedurii stabilite de Legea insolabilității?**

2. **Dacă judecătorul instanței de insolabilitate poate dispune validarea unei creanțe incluse în tabelul creanțelor, în condițiile în care aceasta a fost contestată în termenul legal de către creditor(i)?**

3. **Dacă includerea unei creanțe în tabelul definitiv al creanțelor și validarea acesteia în lipsa unei cereri de admitere a creanței constituie o încălcare gravă/eroare esențială a normelor imperative ale Legii insolabilității?**

4. **Dacă dispunerea de către instanța de insolabilitate a validării unei creanțe contestate, înainte de examinarea contestației formulate în termen legal, reprezintă o încălcare gravă/eroare esențială a normelor imperative ale Legii insolabilității?**

În temeiul pct.10 lit.o) din Regulamentul Institutului Național de Instruire în Management Anticriză, aprobat prin decizia Consiliului Uniunii Administratorilor Autorizați din Moldova din 01 februarie 2023 (proces-verbal nr.2 din 01 februarie 2023), Consiliul științific al Institutului Național de Instruire în Management Anticriză (în continuare – Consiliul științific) în virtutea rolului său de a contribui la uniformizarea practicii în domeniul instituției insolvenței, sub aspectul problemelor abordate în interpelare, Consiliul științific a analizat aceste aspecte, având în vedere normele legale interne, precum și principiile prevăzute de normele internaționale relevante și reține următoarele:

I. Caracteristicile colective și concursuale ale procedurii de insolabilitate

Procedura de insolabilitate reglementată de Legea insolabilității, nr.149/2012 (în continuare – Legea nr.149/2012) urmează principiile stabilite și de **Legea model UNCITRAL**, care promovează transparența și tratamentul echitabil al tuturor creditorilor, și care este inspirată de normele internaționale recunoscute. În același sens, aceasta subliniază importanța unui tratament echitabil și al protecției intereselor tuturor creditorilor în cadrul procedurilor de insolvență.

Procesul de insolabilitate este un proces judiciar colectiv și concursal, în care toți creditorii sunt tratați la fel, fiecare având un statut juridic prevăzut de Legea insolabilității.

Caracterul colectiv constă în faptul că, în urma intentării procesului de insolabilitate, fie la inițiativa debitorului, fie la inițiativa creditorilor, fie la cererea oricărei alte persoane interesate sau instituții prevăzute de lege (Comisia Națională a Pieței Financiare, etc.), orice urmărire silită individuală încetează, ea nemaiputând continua. Altfel spus, procedura de insolabilitate este colectivă pentru că îi obligă pe toți creditorii debitorului față de care s-a dispus intentarea acestei proceduri să se reunească într-o singură procedură comună.

Caracterul concursual al procesului de insolabilitate semnifică acea trăsătură a procesului, potrivit căreia interesele patrimoniale ale creditorilor vor fi satisfăcute nu în mod individual, ca în procedura de executare silită reglementată de Codul de executare, ci proporțional, conform ordinii stabilite de Legea insolabilității (în continuare – Legea nr.149/2012), creditorii venind în concurs în cadrul aceleiași proceduri în care își vor depune spre validare creanțele. Cu alte cuvinte, procesul de insolabilitate asigură o reparare echitabilă și justă a prejudiciilor suferite de creditorii prin intrarea debitorului lor sub incidența instituției insolvenței, în sensul că sumele realizate în cadrul procedurii colective vor fi repartizate către creditorii proporțional cu ponderea pe care o are creanța deținută în totalul masei credale. Procedura este concursuală pentru că interesul individual al fiecărui creditor intră în concurență cu interesele celorlalți creditorii.

II. Admiterea și validarea creanțelor în conformitate cu legislația națională și internațională

Potrivit art.140 alin.(1) al Legii nr.149/2012, dacă are o creanță față de debitor născută anterior datei deschiderii procedurii, creditorul înaintează în scris, indiferent de tipul ei, printr-o cerere de admitere a creanțelor adresată instanței de judecată care examinează cauza de insolabilitate a debitorului. Cererile de admitere a creanțelor se consemnează într-un registru, care se păstrează în instanță.

Totodată, art.141 alin.(1) al Legii nr.149/2012, prevede că cererea de admitere a creanțelor are același regim juridic ca și cererea de chemare în judecată, cu excepțiile stabilite la art.19.

Astfel, reieșind din conținutul prevederilor legale citate supra, rezultă că cererea de admitere a creanțelor reprezintă în sine o cerere prin care pretinsul creditor al debitorului insolubil își înaintează creanțele sale în instanța de insolabilitate, pentru includerea în tabelul definitiv al creanțelor, cu scopul de a participa la procedura colectivă de satisfacere a creanțelor, aplicând instrumentele și drepturile acordate de Legea nr.149/2012.

Or, potrivit art.53 alin.(3) al Legii nr.149/2012, îndreptățit să participe la procedurile de insolabilitate este acel creditor care a formulat și căruia i s-a validat, total sau parțial, o cerere de înaintare a creanței prin includerea în tabelul definitiv al creanțelor (...).

La caz, pentru a participa la procedură, sunt necesare întrunirea a două condiții cumulativ: (i) înaintarea cererii de admitere a creanțelor; (ii) validarea parțială sau totală a creanțelor înaintate prin cererea de admitere.

Conform art.140 alin.(2) al Legii nr.149/2012, cererea de admitere a creanței se depune în termenul stabilit în hotărârea de deschidere a procedurii sau în termenul indicat în notificarea administratorului provizoriu. Termenul-limită pentru creditorii privind înregistrarea cererii de admitere a creanțelor în vederea întocmirii tabelului preliminar este de 30 de zile, iar pentru întocmirea tabelului definitiv, de 45 de zile de la data intrării în procedură. Excepție fac obligațiile fiscale al căror termen este de 90 de zile de la data intrării în procedură, iar alin.(3) prevede că cererea de admitere a creanței trebuie făcută chiar dacă aceasta nu este stabilită printr-un titlu. Creanțele neconfirmate prin cerere de admitere a creanței nu se includ în tabelul definitiv al creanțelor și nu se satisfac conform procedurii stabilite de prezenta lege.

Totodată, din conținutul art.143 alin.(3) al Legii nr.149/2012, se desprinde că după intentarea procesului de insolabilitate sau a procedurii simplificate a falimentului, administratorul insolabilității/lichidatorul va întocmi tabelul definitiv al creanțelor, care va cuprinde toate creanțele înaintate împotriva patrimoniului debitorului la data

intentării procedurii de insolvență sau a procedurii simplificate a falimentului, inclusiv creanțele acceptate în tabelul preliminar.

Potrivit art.142 alin.(1) al Legii nr.149/2012, creanțele se supun procedurii de verificare de către administratorul provizoriu, administratorul insolvenței sau de lichidator, cu excepția creanțelor constatate prin titluri executorii, iar alin.(4) prevede că administratorul insolvenței/lichidatorul procedează de îndată la verificarea fiecărei cereri de admitere înregistrate în instanța de insolvență și a documentelor depuse și efectuează o cercetare amănunțită pentru a stabili dacă creanța nu este contestată sau în litigiu, care este valoarea exactă conform actelor din care rezultă creanța și prioritatea fiecărei creanțe.

La expirarea termenului de verificare, administratorul insolvenței/lichidatorul depune imediat tabelul definitiv în instanța de insolvență.

III. Contestațiile și validarea creanțelor

Conform art.143 alin.(6) al Legii nr.149/2012, o creanță acceptată și inclusă de administratorul insolvenței/lichidator în tabelul definitiv al creanțelor se consideră validată dacă, cu cel puțin 3 zile lucrătoare înainte de ședința de validare, nu a fost contestată de debitor sau de un creditor ori dacă contestația ridicată a fost înlăturată. Contestația debitorului nu se opune validării creanței.

Totodată, art.144 alin.(3) al Legii nr.149/2012 prevede că instanța de insolvență soluționează contestațiile în ședință de validare sau în cadrul unei alte ședințe speciale, cu citarea contestatorului, a creditorului care deține creanța contestată, dacă acesta nu este chiar contestatorul, a administratorului insolvenței/lichidatorului și a oricărei alte părți interesate, după caz, iar alin.(9) al aceluiași articol prevede că încheierea irevocabilă prin care contestația este admisă sau respinsă cu validarea creanței este executorie pentru administratorul insolvenței/lichidator și pentru toți creditorii, această încheiere constituind temei pentru rectificarea tabelului definitiv al creanțelor sau a tabelului definitiv consolidat fără a se convoca ședință specială de validare.

Potrivit art.143 alin.(7) al Legii nr.149/2012, în urma verificării tabelului de creanțe definitiv și a materialelor din dosar, cu audierea administratorului/lichidatorului, judecătorul instanței de insolvență va valida creanțele incluse în tabel și necontestate de creditorii semnând în rubrica „Validat” în dreptul fiecărei creanțe trecute în tabel de administrator/lichidator. În cazul depunerii contestațiilor, judecătorul va semna în rubrica „Contestat” în dreptul creanței contestate și va consemna personal cu cifre în rubrica „Creanțe cu titlu provizoriu” suma creanței pe care o admite cu titlu provizoriu pe perioada examinării contestației. Judecătorul va menționa în tabel și persoana care a depus contestația. Mențiunile respective vor fi trecute pe cambii și pe alte titluri de creanțe.

Din conținutul prevederilor art.143 alin.(6) al Legii nr.149/2012 rezultă că în situația înaintării contestației de către creditor (fie împotriva neadmiterii sau admiterii parțiale a propriei creanțe, fie împotriva admiterii totale sau parțiale a creanțelor altui creditor), instanța de insolvență nu poate purcede la validarea creanțelor înainte de examinarea contestațiilor înaintate împotriva respectivei creanțe, iar administratorul insolvenței/lichidatorul va avea temei să rectifice tabelul definitiv doar după ce încheierea privind rezultatul examinării contestației, devine irevocabilă, adică după expirarea termenului de recurs, dacă încheierea nu a fost contestată sau, dacă a fost contestată, după pronunțarea deciziei de către Curtea de Apel.

Prevederile sus citate sunt în conformitate cu principiile internaționale stabilite în Legea model UNCITRAL și reglementările europene, care subliniază importanța soluționării contestațiilor înainte de validarea definitivă a creanțelor contestate.

Directiva 2019/1023/UE confirmă faptul că validarea creanțelor în cadrul unei proceduri de insolvență nu poate avea loc până când toate contestațiile sunt soluționate definitiv, oferind creditorilor un mecanism clar de protecție a drepturilor lor.

Adiacent celor expuse, până la judecarea irevocabilă a contestației, instanța de insolvență va putea declara, prin încheiere motivată, creanța ca fiind admisă integral sau parțial cu statut provizoriu la masa credală, cu drepturile prevăzute la art.144 alin.(5) al Legii nr.149/2012. În acest caz, urmează a nu se confunda noțiunea de "validare a creanței" cu noțiunea de "admitere cu statut provizoriu a creanței".

Totodată, art.144 alin.(8) al Legii nr.149/2012 prevede că din data expirării termenului de depunere a contestațiilor prevăzut la alin.(2) și până la încetarea procesului, administratorul/lichidatorul sau orice parte interesată, în cazul descoperirii unui fals sau a unei erori esențiale care a determinat admiterea creanței, precum și în cazul descoperirii unor circumstanțe esențiale necunoscute până atunci, poate face contestație împotriva trecerii unei creanțe în tabelul definitiv. Această prevedere legală reglementează mecanismul de remediere a erorilor admise la validarea eronată a creanțelor, care sunt în detrimentul creditorilor sau debitorului.

IV. Concluziile Consiliului științific

Consiliul științific, ca rezultat al analizei aspectelor abordate în interpelarea din 27 noiembrie 2025, reieșind din prevederile legale citate supra în coraport cu principiile internaționale stabilite în Legea model UNCITRAL, reglementările europene și Directiva 2019/1023/UE, concluzionează că:

- **pentru a fi inclusă în tabelul definitiv, creanța creditorului urmează să fie înaintată prin depunerea cererii de admitere a creanțelor în instanța de insolvență, indiferent de tipul ei, cu anexarea obligatorie a documentelor justificative din care izvorăște și actele de constituire de garanții. În lipsa cererii de admitere a creanțelor administratorul insolvenței/lichidatorul nu poate să o includă în tabelul definitiv, iar ca rezultat al neincluserii, instanța de insolvență nu are temei de a o valida.**

- **dacă creanța acceptată de către administratorul insolvenței/lichidator și inclusă în tabelul definitiv a fost contestată de către creditor(i) în termenul prevăzut la art.143 alin.(6) al Legii nr.149/2012, instanța de insolvență nu poate valida creanța până la soluționarea contestației prin încheiere;**

- **includerea de către administratorul insolvenței/lichidator a unei creanțe în tabelul definitiv și validarea acesteia de către instanța de insolvență în lipsa unei cereri de admitere a creanței înaintată de creditor, ar constitui o eroare esențială a prevederilor Legii nr.149/2012;**

- **validarea de către instanța de insolvență a unei creanțe contestate de către creditor(i) în termenul legal înainte de examinarea respectivei contestații, ar constitui o eroare esențială a prevederilor Legii nr.149/2012.**

Nr.1/2025

din 05 decembrie 2025

Marcel Lungu